

SES SITGES. GRANJA ESCOLA.

Ses Sitges, ses cases i sis quarterades de terra situades als afores de Sant Llorenç al Llevant de Mallorca, foren bressol de Mossèn Salvador Galmés ahir i són la Granja Escola avui.

El procés d'aquesta transformació començà l'any 1984, després d'un any de parlar-ne, de fer projectes i d'amuntegar il·lusions, amb el pla experimental de «Centre Educatiu i de Recursos Ambientals», fou el primer centre d'aquestes característiques a les Illes.

Amb quines intencions es fundà el centre?. Partint del DCB «L'escola relacionada amb l'entorn», les intencions d'oferir possibilitat de fer real aquesta relació posant a l'abast dels ensenyants l'eina necessària perquè l'infant conegui de prop el medi, i no només el conegui sinó que visqui un període, encara que molt curt, en contacte directe amb la natura, els costums, la llengua; fent les feines i respectant l'entorn no per decret sinó per pròpia actitud.

Els objectius bàsics del centre són:

- * Ensenyament arrelat al medi, tant a nivell de continguts com de metodologia.

- * Que l'escola possibiliti actituds cap a una acció conscient i solidària en relació al medi físic i social.

- * Foment de la integració desenvolupant la capacitat d'adaptació i de respecte envers els altres.

Això, sempre considerant el centre com una prolongació de l'espai escolar.

Es començà amb els següents programes:

- * **Un dia a Ses Sitges**, dirigit als alumnes de Cicle Mitjà i que consta de tres moments bàsics: preparació, realització i seguiment amb el material preparat per aquest fi (fitxes, diapositives, etc.).

- * **Visita**, enfocada a mostrar el programa i el lloc als educadors interessats a fer l'experiència amb els seus alumnes.

- * **Formació permanent per a educadors**, mitjançant curssets de preparació.

- * **Jornades**, ús per part de grups i associacions de les intallacions.

Posteriorment a aquests hi ha altres programes:

- * **Activitats per a Cicle Inicial** entorn als temes «La Vida i la Terra».

- * **Educació especial** entorn dels animals, la sembra i el pa.

- * **Programa per a Segona Etapa i BUP** (aquest de dos dies de duració), amb els nuclis d'activitats: el sòl, les cases, meteorologia, els sembrats i els animals.

- * **Campaments de deu i dotze dies a l'estiu.**

- * **Publicacions: Informacions i Eines** relacionades

amb Ses Sitges i Obres curtes de Mossèn Salvador Galmés.

Les activitats dutes a terme en el programa «Un dia a Ses Sitges» són les de conèixer el lloc, normes a seguir per tal de respectar l'entorn i deixar-ho tot com s'ha trobat, diferenciació de les deixalles i separació en orgàniques, reciclables i fems per tirar; un taller de transformació d'aliments: pa o formatge, i quatre dels tallers d'observació: plantes aromàtiques, animals, fora vila, arbres de secà, abelles, horitzó,...

Després d'un any queda demostrat que l'escola funciona, que l'activitat és real, que el projecte és un fet i que l'experiment ha estat positiu. Davant la sol·licitud de fer-ne un centre oficial les institucions públiques fan poca cosa més que donar l'enhorabona als iniciadors i acte seguit girar-los l'esquena.

Al final del curs 87/88 havien passat experimentalment per Ses Sitges 6390 alumnes de 54 centres escolars, dels quals 17 havien repetit la visita dues vegades, tres i quatre vegades, i un 54 % havien fet treballs de seguiment;

L'objectiu és que tots els nins hi puguin «posar les mans»

dada prou important si la comparam amb la dinamització d'altres centres.

Al cap dels anys la valoració del centre és positiva, la gràfica mostra una caiguda important el curs 85/86 a causa de modificacions de les condicions; i una altra al 87/88 a causa de la vaga de professors, no es pogueren dur a terme totes les preinscripcions amb les quals els resultats haguessin estat considerablement més alts.

La valoració dóna com a resultats els següents punts a esmenar; punts problemàtics, només, per raons econòmiques:

- * La inversió feta per a la construcció de la Granja Escola, la inestabilitat de la qual ha fet que es convertís en una mena d'escola de formació de monitors, el personal inestable i això provoca inseguretat i manca de domini tècnic, el treball en equip és lleuger...

- * Seguiment previst amb les publicacions començades però que no ha estat possible formalitzar, la qual cosa hagués donat a conèixer el centre a més indrets.

- * El manteniment constant que requereix la finca i els animals resulta costós i gens productiu en l'explotació agrícola i ramadera per la diversificació d'espècies i cultius

fonamentals per l'objectiu que es pretén.

A nivell d'experiència ha respost a les expectatives dipositades el 1983, aquest tipus de centres també són possibles a Mallorca i compleixen una funció necessària, sempre que els professionals de l'ensenyament ho aprofitin i se'n serveixin.

Malgrat tot el pessimisme que es respira, cal seguir lluitant per aconseguir l'arrelament de l'escola al medi, l'ús pertot arreu de la llengua catalana, el respecte a l'entorn i el canvi d'actituds des de la infància; això només es pot aconseguir amb una clara i rotunda conscienciació dels ensenyants, i aquesta consciència, a vegades, es comença a descobrir vivint les petites coses de la vida quotidiana; el vertader encant de l'herba es descobreix quan s'arrabassa per donar menjar al conills.

Les conclusions més importants a assenyalar en la tasca de Ses Sitges són:

- * La importància de l'element humà en tot procés educatiu.

- * La necessitat de concienciació en el context de l'Educació Ambiental.

- * La riquesa de recursos que genera el món rural mallorquí i que es poden aprofitar amb escreix.

A l'hora de finalitzar aquests anys de funcionament experimental es plantegen dues alternatives:

La creació d'una empresa amb tot el que això comporta o bé arreplegar les ales just després de començar a volar, i que Ses Sitges sigui, a partir d'ara, només, lloc de campaments d'estiu.

La primera alternativa, òbviament, seria la desitjada pels seus fundadors, la que haurien d'acollir les institucions per fer-la possible i la que hauriem d'esperar amb il·lusió tots els educadors que volem oferir als alumnes noves experiències.

Sempre hi ha el perill de convertir-se, per aquest camí, en allò que mai ha estat i que mai haguéssim volgut que fos, per exemple un laboratori instal·lat a fora vila, un programa verd, un llenguatge moderat o carregat de «lo nostro»... això no hauria de passar.

Quant a l'altra alternativa seria llastimosa perquè, si bé són riquíssimes les estades de deu o dotze dies a l'estiu fent activitats i convivint a fora vila en contacte amb tot el que és natural a més de l'element humà, la qual cosa relaciona molt estretament amb aquest temps; deixar-ho només com a campament d'estiu és tancar les portes a la veritable missió per la qual fou fundat el centre, la d'ésser un braç d'ensenyament afegit a les escoles que tan mancades estan del que allà s'ofereix.

Antònia Santandreu Servera.

Palma, gener del 92.

Catalina Pons, l'ànima de Ses Sitges